

VOORAF

In 2009 werd een nieuw Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas gestart, namelijk voor de beleidsperiode 2009-2014. Net zoals in het vorig cultureel-erfgoedconvenant worden de afrekeningen met jaarverslagen volgens de belangrijkste werkgebieden op gelijst. **Personele en logistieke middelen** worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Ode De Zutter (coördinator erfgoedcel), Anniek Elegheert (erfgoedconsulent), Bart Ooghe (erfgoedconsulent) en Martine Teirlynck (erfgoedmedewerker) (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Personeel)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

Een overzicht van de **financiële middelen** wordt apart opgenomen.

In bijlage worden per project de bijkomende kosten die verband houden met de uitvoering van het project zelf geëxpliciteerd. De algemene werkingskosten zoals loonkosten, telefoniekosten... worden niet per project weergegeven, maar zijn wel in de algemene posten loonkosten en administratieve kosten in de afrekening weergegeven.

SD 1 – 1 + 1 = 3

1. ONDERSTEUNEN BESTAANDE SAMENWERKINGSINITIATIEVEN

De Erfgoedcel Waasland en de Wase erfgoedgemeenschap ondersteunden de activiteiten van bestaande samenwerkingsverbanden (WAO, BiblioWaas, Intergemeentelijk Project Land van Reynaert, WACCO, ADW, Toerisme Waasland, Sint-Nicolaasgenootschap....) en woonde naargelang de noodzaak de vergaderingen van deze overlegorganen bij.

Zo neemt de cultureel-erfgoedcel deel aan het overleg van de Diensten voor Toerisme, gecoördineerd door **Toerisme Waasland** (op 07/10/14) en is ze lid zonder stem van de Raad van Bestuur (18/02/14, 23/04/14, 19/06/14, 23/09/14 en 20/11/14) en van de Algemene Vergadering (op 23/04/14 en 20/11/14). Op 21/01/14 en 06/05/14 nam de cultureel-erfgoedcel eveneens deel aan het Toerismeparlement van Toerisme Waasland in het kader van hun strategisch plan. In het kader van het reflectietraject rond het jaarlijkse Ambachtelijk Weekend nam de Erfgoedcel Waasland deel aan een gesprek met Tapisplein en Toerisme Waasland. Vanaf 2015 zal de Erfgoedcel Waasland Wegens de besparingen en de verminderde personeelsinzet niet meer deelnemen aan het overleg van de Diensten voor Toerisme.

In 2014 ging **WAO** niet door.

In 2014 startten **BiblioWaas** en de Erfgoedcel Waasland een tweejaarlijks structureel overleg op. Hierbij wordt gezocht naar afstemming en mogelijke samenwerking.

2. SAMENBRENGEN ERFGOEDZORGERS IN HET WAASLAND

Doorheen haar hele werking brengt de Erfgoedcel Waasland verschillende erfgoedzorgers uit het Waasland samen: via de stuurgroep waarin bewust ook vrijwilligers opgenomen zijn, via het bijwonen van vergaderingen van en afstemming met andere intergemeentelijke cultuuroverleggen, bij projecten, door het publiceren van oproepen, activiteiten en nieuwtjes van de Wase erfgoedorganisaties op de website en in de nieuwsbrief, door het organiseren van feestelijke openingen en cursussen e.d. De Erfgoedcel Waasland ontving opnieuw heel wat vragen en kreeg trouwens geregeld onverwacht bezoek van Wase erfgoedzorgers (een uitgebreid overzicht zie **overzicht van de expertise-uitwisseling** in bijlage). Het aantal vragen en bezoeken is steeds stijgend.

Ook het ondersteunen, afstemmen op elkaar van en deelnemen aan **samenwerkingsinitiatieven** rond erfgoed en overleg in het Waasland hoort hierbij. Zo werden gemeenten mee gesensibiliseerd en geresponsabiliseerd over het belang van **cultuurbeleid en archiefzorg**. Zie het overzicht expertise-uitwisseling in bijlage.

3. DEELNAME AAN BOVENREGIONAAL OVERLEG

De Erfgoedcel Waasland nam actief deel aan het structureel overleg met de vijf andere cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** (op 20/03/14 en 20/11/14).

Daarnaast is er een actieve **Vlaamse overlegstructuur van de cultureel-erfgoedcellen**:

- **Speakers' corner (Brusseloverleg)**: ging door op 11/02/14, 06/05/14, 19/09/14 en 18/11/14.
- **Collegagroepen**: de Erfgoedcel Waasland nam hieraan actief deel. Hierin werden actief ervaringen én expertise uitgewisseld. Soms werden hiervoor externen uitgenodigd. De cultureel-erfgoedcel nam in 2014 aan volgende collegagroepen deel:
  - **Beleid**: de collegagroep beleid kwam drie keer samen in 2014 (11/02/14, 06/05/14 en 19/09/14). Op 11/02/14 stond o.a. het volgende op de agenda: de beleidsplanning, ondersteuningsbeleid, contactmomenten complementair cultureel-erfgoedwerk, voorstelling actieplan religieus erfgoed 2014-2016 CRKC en de stand van zaken van de themadagen; op 06/05/14 o.a. de beleidsplanning, terugkoppeling van het overleg rond digitaliseringsbeleid van het Agentschap Kunsten en Erfgoed en de rondetafelgesprekken van Faro en een projectvoorstel van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Een vast agendapunt is de terugkoppeling vanuit het Cultureel-Erfgoedoverleg Vlaanderen.
  - **Communicatie**: de collegagroep kwam niet samen in 2014. Eind 2012 werd wel een traject gestart met de cultureel-erfgoedcellen rond het websitesysteem Exopera en de gezamenlijke website www.erfgoedcellen.be. In het kader van de beleidsplanning wordt dit traject verder gezet met coördinatie door de Erfgoedcel Waasland, daarna overgenomen door de Erfgoedcel Noorderkempen.
  - **Digidoc**: de collegagroep digidoc kwam 4 keer samen in 2014 (op 13/02/14, 08/05/14, 18/09/14 en 20/11/14). Op 13/02/14 stond het volgende op de agenda: afspraken voor jaarverslag, plaats van digiprojecten in de beleidsplannen, COP Digidoc als forum voor aanbieders van beheerssystemen

(Deventit, Keepthinking, Picturae, etc.), systemen om genealogische gegevens te delen/ontsluiten (Erfgoedcel Kerf) en multimedia touch screens (Erfgoedcel Kerf/Noorderkempen); op 08/05/14 het Studentenproject rond Genealogie (Erfgoedcel Leie-Schelde), praktijkervaring/werken met een gemeenschappelijke erfgoedbank (Provincie Antwerpen – Erfgoedcellen van de Provincie Antwerpen) en kennisplatform voor het erfgoedveld; op 18/09/14 de relatie tussen VIAA en de erfgoedcellen en op 20/11/14 de terugkoppeling inventarisformulier VIAA en aanpak audiovisueel erfgoed en de VIAA publiekssite 'Nieuws van de Grote Oorlog'

Ook neemt de Erfgoedcel Waasland deel aan **landelijke overlegorganen en expertise-uitwisseling**:

- **Adviescommissie**: de coördinator van de Erfgoedcel Waasland is ten persoonlijke titel lid van de adviescommissie cultureel erfgoed. De adviescommissie kwam bijeen op 27/02/14, 24/04/14, 20/06/14, 19/09/14 en 06/10/14.
- **Collegagroep educatie**: op initiatief van Faro kwam de collegagroep educatie 1 keer samen (op 04/12/14). Dit gebeurde op vraag van de erfgoedcellen, die reeds sinds enkele jaren geen actieve collegagroep educatie hadden georganiseerd.
- **Cultureel-Erfgoedconvenant TERF** – projectsubsidies beoordelingscommissie (2 maal per jaar): de Erfgoedcel Waasland maakt voor de beoordeling van de projectsubsidies deel uit van de commissie voor de toewijzing van de projectsubsidies. Wegens de besparingen en de verminderde personeelsinzet vanaf 2015 trekt de Erfgoedcel Waasland zich terug als lid van de beoordelingscommissie.
- **Cultureel Erfgoedoverleg Vlaanderen** (zie <http://www.cultureelerfgoedoverleg.be/>): sinds het overleg startte in 2009, zijn er al heel wat meer deelnemers aan dit overleg. Het overleg kwam in 2014 samen op 06/03/14, 12/05/14, 02/10/14 en 12/11/14 en heeft verschillende acties ondernomen in 2014, o.a. reacties n.a.v. de besparingen in de sector, een adviesnota voor de nieuwe minister van cultuur Sven Gatz. Dit overleg werkt tevens mee aan Hart boven hard. De Erfgoedcel Waasland vertegenwoordigde, samen met de Erfgoedcel Mechelen, t.e.m. 2014 de cultureel-erfgoedcellen in dit overleg. Wegens de besparingen en de verminderde personeelsinzet vanaf 2015 zal Erfgoedcel Terf dit overnemen.
- **Erfgoed en zaken traject** – adviesgroep: de adviesgroep van dit vormingstraject van Faro evalueert en geeft aan hoe het aanbod verder en beter kan ontwikkeld worden.
- **Instituut voor Vlaamse volkskunst vzw** – Algemene vergadering: de Erfgoedcel Waasland is lid van de Algemene vergadering, maar neemt niet deel aan de vergaderingen zelf.
- **Klankbordgroep Het Virtuele Land**: het Centrum voor Agrarische Geschiedenis (CAG) vzw werkt momenteel aan een vernieuwde website, waarop collectiestukken, informatie aangaande agrarische geschiedenis en archivalische overzichten ontsloten worden voor een breed publiek. Hiertoe werd een klankbordgroep opgericht waar, behalve vertegenwoordigers van de KULeuven, Faro en PACKED, ook de Erfgoedcel Waasland deel van uitmaakt. De klankbordgroep kwam in 2014 niet samen, vermits eind 2013 en begin 2015 overlegmomenten werden ingepland.

- **Overleg rond klompen:** i.s.m. Erfgoedcel Kempens Karakter ETWIE, Folkloregroep De Klomp vzw en Klompenmuseum Laakdal werd dit overleg opgestart in 2013. In 2014 werd o.a. nagedacht over een Vlaamse opleiding klompenmakerij en het online documenteren van het ambacht.
- **Platform Digitale Duurzaamheid:** op 23/02/12 werd het Platform Digitale Duurzaamheid (toen nog Platform Digitale Duurzame Toegankelijkheid Vlaanderen) opgericht, een coalitie ter bewustmaking en mogelijk ter drukking van het thema van digitale duurzaamheid in de cultuur-, bibliotheek en erfgoedsector. Namens en op verzoek van de andere cultureel-erfgoedcellen neemt de Erfgoedcel Waasland deel aan de stuurgroep. De stuurgroep van het Platform kwam in 2014 echter niet samen en de toekomst van het Platform is onduidelijk.
- **Stuurgroep podiumkunsten erfgoed:** het Firmament, expertisecentrum voor het figurentheater, start in 2013 met een onderzoek naar erfgoedcollecties in haar subsector, met het oog op sensibilisering, registratie, gedeeltelijke ontsluiting en goed beheer. De cultureel-erfgoedcel werd gevraagd om te zetelen in de stuurgroep voor dit onderzoek, vanuit haar ervaringen met het regionaal digitaal registreren en ontsluiten van diverse soorten erfgoed. De stuurgroep kwam op 02/07/14 en 12/12/14 samen. Tussendoor vond informatie-uitwisseling plaats per mail.
- **Werkgroep Cultuur van het EGTS** (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst'): de Erfgoedcel Waasland neemt af en toe deel aan deze werkgroep.
- **Werkgroep waardering van erfgoed:** op initiatief van de Provincie West-Vlaanderen werd een werkgroep opgestart omtrent het waarderen van erfgoedcollecties op deelcollectieniveau. Bedoeling is om enerzijds een terminologie (of reeks terminologieën) te ontwikkelen die vergelijkingen en communicatie tussen verschillende collectiebewaarders vereenvoudigen en anderzijds houvast bieden voor het toekennen van waarden aan (deel)collecties met het oog op collectiemobiliteit en eventuele afstoting. De werkgroep kwam samen op 28/03/14.

SD 2 – DE ERFGOEDCEL WAASLAND ALS KNOOPPUNT

1. PERSONEEL

De **vaste ploeg van de cultureel-erfgoedcel** wijzigde niet meer sinds 01/09/09 (behalve vrijwilligers) en ziet er als volgt uit:

Naam	In dienst	Functie	Arbeidsregime	Betalingsniveau
Baert Annick	10/2011	Vrijwilliger Erfgoedbank		Vergoeding tot september
De Zutter Ode	17/10/05	Coördinator erfgoedcel	5/5	A
Elegheert Anniek	01/03/07	Erfgoedconsulent	4/5	B
Maes Sylvie	17/04/14- 30/06/14	Vrijwilliger Verzamelingen		Geen vergoeding

Ooghe Bart	01/08/09	Erfgoedconsulent	4/5	A
Saman Eric	Wisselend	Vrijwilliger Erfgoedbank		Vergoeding
Teirlynck Martine	01/07/09	Erfgoedmedewerker	2.5/5	C
Van Der Elst Kim	10/03/14	Vrijwillige fotograaf		Geen vergoeding
Van Gucht Ward	22/04/14	Vrijwilliger sociale media	1/5	Geen vergoeding
Vloeberghs Stijn	17/10/14	Vrijwilliger Erfgoedbank	1/5	Geen vergoeding
Wymeersch Leo	03/12-04/14	Vrijwilliger Erfgoedcel	1/5	Vergoeding

Driewekelijks **teamoverleg** met de personeelsleden van de Erfgoedcel Waasland zorgt voor afstemming en taakafspraken (hiervan wordt een verslag opgemaakt). In de cultureel-erfgoedcel worden **functioneringsgesprekken** gehouden tussen de coördinator en de andere cultureel-erfgoedcellers.

Vanwege besparingen werd ervoor geopteerd op vanaf half 2014 **vrijwilligers** geen vergoeding meer te geven. Hierdoor stopte Leo Wymeersch als vrijwilliger. Onder begeleiding van de cultureel-erfgoedcel ging Leo aan de slag als vrijwilliger bij de Bibliotheeca Wasiana. Sara Van As besloot begin 2014 te stoppen met vrijwilligerswerk om zich beter te concentreren op het vinden van een betaalde job. Er werden ook vier nieuwe vrijwilligers verwelkomd: Sylvie Maes werkte als vrijwilliger mee aan het project Verzamelingen, Kim Van Der Elst neemt af en toe foto's op bv. evenementen en bijeenkomsten, Ward Van Gucht staat 1 dag per week in voor diverse taken binnen de Erfgoedbank Waasland (het opvolgen van aanvragen voor hergebruik, correcties en beschrijvingen en facebook) en Stijn Vloerberghs werkte 3 maand mee aan de Erfgoedbank Waasland.

De Erfgoedcel Waasland kreeg van Tapisplein in het kader van hun feestjaar een **teamdag** cadeau op 25/08/14.

Dor het toekennen van een **substantieel lagere subsidie** voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas zal het **personeelsbestand** van de Erfgoedcel Waasland in 2015 **aanzienlijk verkleinen**. Er moet vanaf 2015 gemiddeld gemiddeld (over alle lonen heen) met 0,6 VTE (equivalent van gemiddeld 42 000 euro) verminderd worden. Binnen Interwaas geldt het principe dat intern bekeken wordt of er eventueel invulling kan gegeven worden aan deze vermindering van VTE. Toevallig neemt Interwaas in 2015 een aantal nieuwe intergemeentelijke taken op, waardoor Interwaas nood heeft aan bijkomende administratieve ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat Interwaas de administratieve medewerker van de Erfgoedcel Waasland, Martine Teirlynck, vanaf half 2015 zal inschakelen in de andere diensten binnen haar werking. Daarenboven gaat coördinator Ode De Zutter van werkregime 5/5 naar 4/5 vanaf april 2015. Op deze manier wordt voldaan aan de besparing op personeel. Samengevat betekent dit het volgende:

Personen in vermindering		Totaal verlies van VTE	Totaal VTE voor EGC (huidige situatie 2,6 inh. VTE en 0,5 adm. VTE)	
			Inhoudelijk	Administratief
MT 0 VTE (ipv 0,5 VTE)	ODZ 0,8 VTE (ipv 1 VTE)	-0,7	2,1	0,3

Bart Ooghe diende echter in februari 2015 zijn ontslag in en verlaat op 01/05/15 de Erfgoedcel Waasland. Hij wordt zo snel mogelijk door een voltijdse kracht, waardoor de Erfgoedcel Waasland met 2,6 VTE zal zijn.

2. STAGIAIRS EN STUDENTEN

Samenwerken met het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt. Er zijn dan ook **stagiairs** aan de slag bij of onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland:

- **Studenten 1ste jaar, professionele bachelor secundair onderwijs, Odisee:** Odisee biedt in het 2de semester van schooljaar 2013-2014 aan haar leerlingen binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs 1ste jaar het vak "Project kunstvakken" (PKV) aan. Binnen PKV komen leerlingen in contact met een ruim aanbod aan cultureel erfgoed en kunststromingen en –vormen. In overleg met de Erfgoedcel Waasland en de docente organiseerden de beiden, i.s.m. de Archeologische Dienst Waasland, voor een zestal studenten een doe- en observatiestage. Deze studenten én de samenwerking werden ook door de Erfgoedcel Waasland geëvalueerd. Zowel Odisee, de Erfgoedcel Waasland als de studenten hebben deze samenwerking als positief ervaren. In juni 2014 werd deze samenwerking voor het volgende schooljaar 2014-2015 dan ook opnieuw toegewezen aan de Archeologische Dienst Waasland.
- **Studente 3de jaar, professionele bachelor secundair onderwijs, Odisee:** studente Kayna Geusens werd in het najaar 2013 en het voorjaar 2014 begeleid door de Erfgoedcel Waasland bij haar IP (innoverend project) rond erfgoed, i.c. een Waas gezelschapsspel.

De Arteveldehogeschool Gent, opleiding ergotherapie organiseert voor ergotherapeuten, die reeds in het werkveld staan, op regelmatige basis bijscholingen. In functie van de verkennende gesprekken die de Erfgoedcel Waasland had in het kader van de Erfgoedontmoeting rond samenwerking met de ouderenzorg (zie verder) maakte de cultureel-erfgoedcel kennis met de docenten werkzaam binnen deze opleiding. De cultureel-erfgoedcel stelde dan ook de werking van (alle) erfgoedcellen voor aan deze ergotherapeuten op een terugkomdag op 08/12/14. De hier verstrekte informatie wordt ook op 09/03/15 door de docenten benut in een andere bijscholingsmiddag.

3. VORMING CULTUREEL-ERFGOEDCELMEDEWERKERS

De medewerkers van de Erfgoedcel Waasland namen in 2014 deel aan volgende vormingsmomenten en studiedagen:

- Dag van de Cultuureducatie (04/02/14)

- Studiedag Mainstreaming Diversity (20/03/14)
- Studiedag Toegankelijkheid voor blinden en slechtzienden (13/05/14)
- Communicatiecluster Haal meer uit uw communicatie-inspanningen met uw communicatieplan! (20/11/14)
- Studiedagen storytelling (07/05/14 en 28/11/14)
- Vorming interne kwaliteitszorg (04/12/14)

4. ADMINISTRATIE

- **Kennismanagement:** tijdens het 1ste convenant werd de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie werd in 2009 samen gebracht in 1 centraal bestand voor kennisbeheer, waarin we het adressenbestand en ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. In 2010 en 2011 werd in het kader van het vrijwilligersmanagement en i.s.m. Toerisme Waasland extra aandacht besteed aan het bijkomend verzamelen van de coördinaten van erfgoedvrijwilligers, toerisme- en erfgoeddeskundigen, gidsen (zowel toerisme als museum) a.d.h.v. een oproep en gemeentelijke expertenbrainstorms, met als doelstelling hun gegevens, knowhow en inzet nog meer ter beschikking te stellen van het Wase erfgoedveld. De verzamelde informatie wordt gebruikt voor een betere dienstverlening in het kader van het Waas erfgoedloket. In het kader van de beleidsplanning 2015-2020 werd hieraan verder gewerkt.
- Houden van een **bepaalde boekhouding**: invoeren facturen in een overzicht (object, leverancier, ref. lev., ref. Interwaas, bedrag) om een duidelijk overzicht van de uitgaven per project te hebben.
- **Uitlening** toestellen Mondelinge Geschiedenis, tentoonstelling Wase reuzen, Archief op het Spoor, fototentoonstelling Reuzen, lessuggesties, educatieve pakketten...
Inschrijvingen opvolgen: bijvoorbeeld vormingen, activiteiten...
- **Verzendingen** promotiemateriaal en uitnodigingen allerhande: bijvoorbeeld Erfgoeddag, activiteiten en workshops...
- **Klassement**
- **Bijhouden overzichtslijsten:** bijvoorbeeld overeenkomsten, steunabbonnementen, ontleningen...
- **Kas cultureel-erfgoedcel** met in- en uitgaven
- **Bestellingen en uitbestedingen** opvolgen: bijvoorbeeld offertes opvragen, bestellingen doen, facturen controleren...
- **Archief Cultureel-Erfgoedconvenanten 2005-2008 en 2009-2014:** een eerste kuisen van het archief gebeurde reeds, daarnaast werden in 2010 i.s.m. de gemeentearchivaris van de Gemeente Beveren afspraken gemaakt voor het verder werken aan het archief. In 2011 werd gestart met de inventarisatie op stukniveau. Hieraan werd verder gewerkt in 2014.
- **Boodschappen:** bijvoorbeeld behoeftes Erfgoedcel Waasland, te digitaliseren materiaal, overdrachten van materiaal...

- **Digitaal archief en documentenbeheer:** sinds de reorganisatie van de server in 2012 wordt volgens vaste afspraken gewerkt wat betreft digitaal archief en documentenbeheer.

5. VOLDOENDE EN GESTRUCTUREERDE INSPRAAK

Een cultureel-erfgoedcel in intergemeentelijke context werkt alleen wanneer er voldoende en gestructureerde inspraak is van de verschillende gemeenten en van erfgoedzorgers (zowel onbetaalde als betaalde krachten). Volgende overlegstructuren kwamen regelmatig bijeen:

- **Teamoverleg:** driewekelijks teamoverleg met de personeelsleden van de Erfgoedcel Waasland voor afstemming en taakafspraken (hiervan wordt een verslag opgemaakt).
- **Werkgroepen voor projecten en processen:** bijvoorbeeld Erfgoedbank Waasland, werkgroep Sinterklaas en Sint-Maarten, kerngroep particulier erfgoed...
- **Stuurgroep:** op 20/01/14, 05/02/14, 06/03/14, 29/04/14, 26/06/14, 17/09/14 en 13/11/14.

6. OPMAKEN VAN VERSLAGEN EN PLANNEN VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In 2014 werden volgende **documenten** opgemaakt:

- het jaarverslag 2013: http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/jaarverslag2013_5274.pdf.
- De aanvraag voor een nieuw Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas voor de periode 2015-2020.

De **beleidsplanning 2015-2020** nam ook in 2014 nog veel tijd in beslag met o.a. met het uitschrijven van teksten, het maken van keuzes, het opstellen van doelstellingen, de opmaak van de meerjarenplanning en de –begroting. Hiertoe werd meermaals overlegd met lokale partners, de andere cultureel-erfgoedcellen, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (o.a. meerdere overleggen over het complementair beleid), Faro en andere partners. Daarnaast nam de Erfgoedcel Waasland deel aan de COP aanvraag beleidsplanning.

Na de goedkeuring van de Vlaamse regering van een convenant voor de periode 2015-2020 en de bekendmaking van het fundamenteel lager subsidiebedrag werd de meerjarenplanning en bijhorende meerjarenbegroting kritisch herbekeken en werden strenge en doorgedreven keuzes gemaakt met grote gevolgen op de doelstellingen en het personeelsbestand van de Erfgoedcel Waasland.

De plannen voor de uitgave van de komende jaren in een aantrekkelijk en overzichtelijk communicatie worden wegens de besparingen afgevoerd.

7. INTERWAAS

De Erfgoedcel Waasland schakelt zich zo veel mogelijk in de algemene werking van haar moederorganisatie Interwaas, zoals bv. de structuur van de server. Voor het **Directiecomité** worden maandelijks nota's

opgesteld. De coördinator erfgoedcel neemt eveneens deel aan de in 2010 ingevoerde terugkoppelmomenten over het Directiecomité. Voor **InfoWaas** worden driemaandelijks artikels aangeleverd. N.a.v. de evaluatie door het Agentschap Kunsten en Erfgoed in 2013 werd in 2014 in het beleidsplanningstraject werk gemaakt van een uitgeschreven afsprakenkader over de bevoegdheidsverdeling tussen de Raad van bestuur, de directeur en het personeel en rond de procedures naar beheer van de organisatie en de middelen.

Interwaas bereidde in 2014 een dossier voor om van het Noorden van het Waasland (gemeenten Kruibeke, Beveren, Sint-Gillis-Waas, Stekene, Moerbeke en Wachtebeke) een **Leader regio** te maken. De Erfgoedcel Waasland maakte actief deel uit van de werkgroep hiervoor.

8. WAAS ERFGUEDLOKET

De Erfgoedcel Waasland en de Wase cultureel-erfgoedgemeenschappen werken niet alleen voor het publiek. Minder zichtbaar, maar daarom niet minder belangrijk, zijn hun inspanningen binnen de Wase cultureel-erfgoedgemeenschappen via vorming, communicatie (nieuwsbrieven, website) en intensieve contacten aan een netwerk van Wase erfgoedzorgers. Vele enthousiaste erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals kunnen steeds bij de Erfgoedcel Waasland terecht met allerhande vragen over inventarisatie, digitalisering, publiekswerking e.d. Deze tijdsintensieve dienstverlening is veel minder zichtbaar, maar minstens even belangrijk als de publiekswerking. Bovendien wordt ook aan het publiek informatie verschaft via vragen die telefonisch en via e-mail toekomen. Om dit deel van de werking een meer zichtbare plaats te geven, werd in 2010 een (bescheiden) nieuw “**ondersteuningslogo**” ontwikkeld met de gevleugelde woorden “Tips voor erfgoedzorgers”.

Ook **actieve inhoudelijke begeleiding van projecten** gebeurt. Enkele voorbeelden zijn:

- **Bezoekerscentrum De Klinge** – kernteam: de gemeente Sint-Gillis-Waas richt een bezoekerscentrum in. Dit regionaal bezoekerscentrum in De Klinge op de grens met Nederland zal verschillende thema's (de klomp, Stropersbos, grens, smokkelen, Staats- Spaanse Linies, spoorweg Mechelen-Terneuzen...) combineren. Rond deze site worden allerlei activiteiten ontwikkeld, o.a. de buitensite werd in 2013 volledig heringericht. De gemeente Sint-Gillis-Waas sloot in 2011 een samenwerkingsovereenkomst met Interwaas voor de praktische opvolging en uitvoering van deze herinrichting. Naar aanleiding hiervan werd in 2014 overlegd met Eric De Keyzer (VZW De Klomp De Klinge) over de toekomst van hun klompencollectie, en van de persoonlijke collectie van Eric. Er werd gezocht naar mogelijke pistes voor afstoting, collectiewaardering en depot. Concrete suggesties en contactgegevens van mogelijke partners buiten het Waasland werden overgebracht aan de VZW.
- **Hof ter Welle** – stuurgroep: de site in Beveren is reeds eeuwen lang verbonden aan kinderen en zorg (opvang, onderwijs, bijzondere jeugdzorg...). Dit project i.s.m. vzw Dienstencentrum Hof ter Welle, de gemeente Beveren (dienst cultuur, gemeentearchief, CC Ter Vesten) en Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren wil met getuigenissen, beeldmateriaal en voorwerpen het verhaal van deze site

met haar verschillende functies en bewoners brengen. Bovendien kadert dit project binnen de toekomstige inrichting van het kasteel als erfgoedhuis. De ontsluiting kan verschillende vormen kennen.

- **Werkgroep publicatie dodendraad:** de Erfgoedcel Waasland nam deel aan de door de gemeente Beveren getrokken werkgroep voor het maken van een publicatie rond de dodendraad.

Voor een uitgebreid overzicht zie het **overzicht van de expertise-uitwisseling** in bijlage.

De Erfgoedcel Waasland lanceert daarnaast via de website en de nieuwsbrief **oproepen** van partners naar informatie, objecten, kennis... Daarnaast worden de verschillende activiteiten van de organisaties opgenomen in de verschillende communicatiekanalen.

Ook **logistiek** ondersteunt de Erfgoedcel Waasland de (erfgoed)actoren. Zo kocht ze in 2006 4 Sony minidisc-recorders en 1 Marantz solid state recorder en in 2008 8 TASCAM solid state recorders. Deze toestellen kunnen gratis uitgeleend worden door alle organisaties en privé-personen die het erfgoed in het Waasland willen documenteren en / of onderzoeken en hiervoor de methode van mondelinge geschiedenis willen gebruiken. In 2013 werden de toestellen 2 keer (Tascam 0 keer, Marantz 2 keer) ontleend. Deze toestellen worden ontleend zo lang ze nog in goede staat zijn. Bij defecten worden ze niet gemaakt of vervangen.

De Erfgoedcel Waasland is tevens **lid** van alle heemkundige kringen in het Land van Waas, evenals van Tielcelijn, het Instituut voor Vlaamse Volkskunst (locatie Lokeren), de Familiekunde Vlaanderen – Afdeling Land van Waas en Erfgoed Vlaanderen. Wegens de besparingen zegde de Erfgoedcel Waasland vanaf 2015 haar lidmaatschappen op.

9. PLATFORM VOOR EXPERTISE-UITWISSELING

I.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen werd www.erfgoedcellen.be verder gebruikt.

Daarnaast wordt de **eigen website** ook verder aangevuld met informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap. De Erfgoedcel Waasland werkte in 2010 een nieuw stuk uit binnen de huidige website, getiteld “**Tips voor erfgoedzorgers**” (zie http://www.erfgoedcelwaasland.be/item.php?itemno=1_289&lang=NL). Dit bevat heel wat expertise en praktische tips binnen de verschillende domeinen, waarin de Erfgoedcel Waasland actief is. Dit wordt steeds up-to-date gehouden en aangevuld. Ook in 2014 werd heel vaak naar dit stuk op de site gerefereerd wanneer de Erfgoedcel Waasland informeert. Zodoende wordt de verzamelde kennis ook meer gestructureerd gevalideerd.

Op basis van een onderzoek naar de bezoekerscijfers van de website, wordt duidelijk dat sommige pagina's heel dikwijls en andere helemaal niet worden bezocht. Een herziening van deze Tips voor erfgoedzorgers

dringt zich dus op. Dit wordt herbekeken in het kader van een nieuwe website en de bredere communicatiestrategie.

10. DUURZAAMHEID IN DE WERKING

De Erfgoedcel Waasland voerde in 2013 een **praktisch gericht onderzoek** uit naar haar ecologische voetafdruk en mogelijke acties om deze te verlagen. Op basis daarvan werden een aantal concrete acties uitgewerkt, bv. op vlak van drukwerk (bv. specifiek gerecycleerd papier) en catering (bv. vlees- en visvrij). De Erfgoedcel Waasland waakt over de naleving van de interne afspraken en tracht de duurzame reflex uit te breiden buiten de eigen organisatie, door expliciete en impliciete acties. Daarnaast volgde ze nieuwe initiatieven inzake duurzaamheid voor de cultuur- en erfgoedsector verder op.

In het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 215-2020 zal een werking rond diversiteit en doelgroepen uitgebouwd worden. In het kader daarvan nam de Erfgoedcel Waasland deel aan de **COP diversiteit**, georganiseerd door Faro, Socius en Locus. Op de vier bijeenkomsten was telkens uitgebreid aandacht voor netwerking, kennismaking met andere sectoren, goede voorbeelden e.d.

SD 3 – HET CULTUREEL ERFGOED = DE BASIS VAN ALLES

1. 50 JAAR TURKSE EN MAROKKAANSE MIGRATIE

In het kader van de viering van 50 jaar Turkse en Marokkaanse migratie in 2014 werd de Erfgoedcel Waasland benaderd door Turkse en Marokkaanse middenveldorganisaties, die ondersteuning zochten voor hun specifieke erfgoedprojecten.

Het overleg met **SamA vzw** resulteerde voor 2014 in de gezamenlijke organisatie van een interlevensbeschouwelijk drieluik rond religie.

UTV en vzw Kardelen verkregen samen projectsubsidies van Vlaanderen voor de uitwerking van het project “Belgische Turken 50 jaar in Vlaanderen (1964-2014)”. De 50ste verjaardag van het Belgisch-Turks arbeidsverdrag in 1964 vormde de ideale aanleiding om het erfgoed van deze nieuwe Belgen in kaart te brengen en het verder te verwerven, ontsluiten en presenteren i.s.m. Vlaamse erfgoedorganisaties (Amsab-ISG, Faro vzw, Erfgoedcellen Brussel, Mijn-Erfgoed, Waasland, Land van Dendermonde, MAS, Red Star Line...). Gezien de beperkte aanwezigheid van het betreffende erfgoed in de reguliere erfgoedorganisaties wilde dit project inzetten op het (im)materieel erfgoed vanuit de gemeenschappen zelf, vanuit privécollecties en op het verzamelen en in beeld brengen van relevante archivalische stukken.

De Vlaamse resultaten zouden in 2014 getoond worden d.m.v. een interactieve website, een tentoonstelling,

publicaties, een documentaire over de eerste decennia van de Turkse arbeidsmigratie en een educatief pakket. De hier opgesomde eindresultaten vormden de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers, nl. het samenwerkingsverband UTV / vzw Kardelen.

Zij benaderden de Erfgoedcel Waasland om haar steun te verlenen aan de inzamelingen van foto's en erfgoedobjecten rond deze thema's. De cultureel-erfgoedcel faciliteerde dan ook in 2013 en 2014 i.s.m. Erfgoedcel Land van Dendermonde lokale inzamelingen in Temse, Sint-Niklaas, Lokeren, Zele en Hamme. De resultaten hiervan werden echter, ondanks herhaaldelijk aandringen in 2014, jammer genoeg niet aan de betreffende cultureel-erfgoedcellen gecommuniceerd. Daarnaast wou de Erfgoedcel Waasland samen met de Erfgoedcel Land van Dendermonde de voor haar gemeenschappelijke geschiedenis inzake 50 jaar Turkse migratie laten uitschrijven door de Gentse historicus Bart De Wilde, die ook conservator was van het samenwerkingsverband voor het uitwerken van hun tentoonstelling. Ook hiertoe werden door de beide cultureel-erfgoedcellen gezamenlijke stappen gezet. Na verloop van tijd ketste echter ook deze potentiële samenwerking af.

Het samenwerkingsverband maakte uiteindelijk wel de voorziene tentoonstelling aan. Tenslotte organiseerde de Erfgoedcel Land van Dendermonde in mei 2014 een moskeebezoek in Zele, dat ook ruim door de Erfgoedcel Waasland werd bekend gemaakt.

2. AFSTEMMING COLLECTIEAFSPRAKEN

Naar aanleiding van Verzamelingen werd in 2013 de vraag gesteld om vanuit de Erfgoedcel Waasland een **traject** op te starten rond collectieafspraken. Diverse actoren in het Waasland, waaronder het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Bibliotheca Wasiana, het SteM en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, hebben deels overlappende collecties. Ook de acquisitie van nieuw materiaal en de doorverwijzing van schenkers verloopt niet zonder overlapping. In 2013 werd een traject opgestart om na te gaan of afspraken kunnen gemaakt worden tussen deze spelers. In 2014 wordt dit traject verder gezet, met als partners KOKW, SteM, Stadsarchief Sint-Niklaas, Bibliotheca Wasiana en gemeentearchief Beveren.

Binnen de werkgroep werd een **principeovereenkomst** opgemaakt rond het voeren van een gemeenschappelijk collectiebeleid, waarbij ondertekenende partners zich houden aan een reeks basisafspraken en openstaan voor overleg omtrent acquisitie en afstoting. De overeenkomst werd voorgelegd aan alle Wase erfgoedactoren voor mogelijke mede-ondertekening. Er wordt naar gestreefd om in 2015 het document te laten tekenen door de partners van de werkgroep en door geïnteresseerde Wase actoren en om de overeenkomst aan te wenden in verder (eventueel structureel) overleg rond collectiemobiliteit, collectieafspraken op gemeentelijk niveau e.d.

In **Beveren** gaf het traject reeds aanleiding voor gemeentelijk overleg tussen de cultuurdienst, het gemeentearchief en de Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren.

3. DEPOTWERKING

Binnen de **Provincie Oost-Vlaanderen** liep tijdens het najaar 2009 een eigen onderzoekstraject, waarvan de resultaten in het voorjaar 2010 bekend werden gemaakt. Op basis daarvan werd een beleid rond depotwerking uitgewerkt. De Erfgoedcel Waasland speelt hierop in waar interessant en nuttig. Bovendien speelt de Erfgoedcel Waasland proactief in op de kansen die geboden worden vanuit het depotbeleid, zoals bijvoorbeeld de groepsaankoop van materiaal, de depots, advies op maat...

De Provincie Oost-Vlaanderen organiseerde in 2014 voor de 3de keer een **groepsaanbod verpakkings- en conserveringsmateriaal voor Oost-Vlaamse erfgoedbeheerders**. De Erfgoedcel Waasland droeg financieel bij in de aankoop van dit materiaal (en zal dit ook in de toekomst blijven doen). Er wordt gewerkt met een vast percentage (ongeacht het soort vereniging en ongeacht een openbaar bestuur of niet) en dit percentage zakt per schijf van 200 euro met een maximale tussenkomst per intekenaar van 300 euro. Bovendien werd ook het maximumbedrag van 3000 euro in de begroting hiervoor ingeschreven. I.s.m. het Stadsmuseum Lokeren en de Erfgoedcellen Waasland en Land van Dendermonde organiseerde de provincie op 22/05/14 een demonstratie van het materiaal. Een 10-tal organisaties waren hierop aanwezig en kregen concrete antwoorden op hun vragen rond behoud en beheer. 9 organisaties gingen in op het groepsaanbod voor een totale bijdrage van de cultureel-erfgoedcel van 1609,48 euro.

Deze vorm van ondersteuning is behouden in de **beleidsperiode 2015-2020**, maar wegens de besparingen met een maximum van 2500 euro in het totaal.

4. DIGITALISERING

Sinds 2007 werd op vraag van de erfgoedzorgers talrijk beeldmateriaal, kranten, films en audiomateriaal gedigitaliseerd en ontsloten via de Erfgoedbank Waasland. Op deze manier werden doorheen de jaren duizenden stukken digitaal beschikbaar gesteld via www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, www.wasereuzen.be, andere publieksacties en via de partners zelf. De Erfgoedbank Waasland speelt hierin een centrale rol, als voornaamste publiekssite voor digitaal erfgoed uit de regio. In het kader van de samenwerking met onderwijsinstellingen binnen de Erfgoedbank Waasland (zie verder) werd ook op lokaal vlak erfgoed gedigitaliseerd rond lokale geschiedenis. Bovendien wordt occasioneel ook spontaan erfgoed in privébezit digitaal bezorgd aan de Erfgoedcel Waasland. Dit beleid wordt in 2014 verder gezet. Hoewel dit jaar geen digitaliseringrondes plaatsvonden voor erfgoedpartners – omdat deze hier geen vragende partij voor waren – kwamen via het project ErfgoedSpeurders en vooral via aanzienlijk privaat aanbod ruim 1000 nieuwe stukken online. De Erfgoedcel Waasland werkte ook een achterstand weg door digitaal materiaal dat doorheen de jaren werd bezorgd, maar door tijdgebrek nog niet op de website was geplaatst, alsnog online te brengen. Op deze manier zijn eind 2014 ruim 25 500 stukken te vinden op www.waaserfgoed.be

4.1 Beeldmateriaal

Het digitaliseren van beeldmateriaal gebeurde in 2014 vooral op rechtstreekse vraag van particulieren. Diverse partners digitaliseren intussen ook autonoom of werken verder op materiaal dat in 2013 werd gedigitaliseerd.

In 2014 werd uiteenlopend materiaal toegevoegd aan de Erfgoedbank Waasland. Zo werd een bijzondere collectie van ruim 300 privéfoto's van de Beverse polders (1950-1980) gedigitaliseerd en met de hulp van de eigenaar online gebracht. Dit bouwde verder op het reeds online brengen van zo'n 300 foto's uit diezelfde collectie in 2013. Andere omvangrijke collecties zijn de ca. 150 foto's van buitenkerststallen uit het laatste decennium van de 20ste eeuw, gefotografeerd door Jan Holvoet, en het foto- en archiefmateriaal dat Stadsarchief Sint-Nikaas inzamelde bij oud-werknemers van Nobels-Pelman. De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas ging bovendien verder met het online brengen van haar oorlogsaffiches, waarvan intussen ongeveer de helft online te vinden is.

Wegens besparingen wordt het budget voor digitalisering vanaf 2015 verminderd van 3000 euro naar 2000 euro.

5. ERFGOEDSPEURDERS

Binnen het concept "Erfgoedspeurders" gaan leerlingen en leerkrachten op zoek naar oude foto's van hun school. In het najaar 2013 werd overlegd met de Vrije Lagere School uit Sinaai-Waas, die dit project in het **schooljaar 2013-2014** opnam. In **het schooljaar 2014-2015** ging Vrije Basisschool De Zwaan, eveneens uit Sinaai-Waas de uitdaging aan. In ditzelfde schooljaar bracht de Priester Poppeschool uit Elversele (Temse) ook dit project tot een goed eind. De scholen uit Sinaai konden rekenen op de medewerking van heemkundige kring Den Dissel, de school uit Elversele verkreeg ondersteuning van de heemkundige kring Braem uit Elversele.

De 3 acties resulteerden steeds in een inzameling van (per school) ruim 200 à 300 foto's. Deze werden door de cultureel-erfgoedcel gedigitaliseerd en op de Erfgoedbank geplaatst. De scholen vroegen ook subsidies aan bij de cultureel-erfgoedcel, waarmee zij de aanmaak van een effectieve tentoonstelling bekostigen.

Wegens de besparingen en de verminderde personeelsinzet vanaf 2015 krijgt vanaf het schooljaar 2015-2016 1 school (i.p.v. 2 scholen) de kans om op dit traject in te tekenen.

6. ERFGOEDONTMOETING

Bij de erfgoedverenigingen leeft de behoefte aan extra bestuursleden. Daarnaast wil de Erfgoedcel Waasland haar eigenban in contact te brengen met nieuwe (belendende) sectoren en doelgroepen. Door het accent op

deze laatste doelstelling te leggen, kan wellicht ook de eerste doelstelling, nl. het werven van vrijwilligers, bereikt worden.

De idee ontstond dan ook om de zoektocht naar nieuwe vrijwilligers te verweven in een nieuw traject dat vanaf 2014 wordt georganiseerd, waarbij tegelijk ook (en hoofdzakelijk) kennis werd gemaakt met een andere sector of doelgroep. Deze werkwijze kreeg de naam "**Erfgoedontmoeting**". Deze ontmoeting wordt steeds uitgewerkt, vanuit de vraag welke raakvlakken er zijn tussen de erfgoedsector en de nieuwe doelgroep. In elke Erfgoedontmoeting staan twee zaken centraal nl. het delen van best practices uit het veld, in de vorm van enkele inspirerende sprekers die worden uitgenodigd door de Erfgoedcel Waasland en het delen van de expertise van de deelnemers, onder begeleiding van een goede moderator. Hierbij is ook steeds extra aandacht voor het aspect van het werven en motiveren van vrijwilligers.

De eerste Erfgoedontmoeting met als titel "**Wijze uil zoekt piepkuiken**" (op 25/01/14) handelde over samenwerken met jongeren. Voor veel erfgoedzorgers was deze sessie erg inspirerend m.b.t. het alternatief omgaan met jongeren en het idee van diversifiëring van taken. Er waren echter geen jongeren zelf aanwezig.

De tweede Erfgoedontmoeting met als titel "**Zorgen voor later?!**" (op 08/11/14) handelde over het samenwerken met de ouderenzorg. Op deze laatste Erfgoedontmoeting waren veel personen aanwezig die in het werkveld staan als animator of ergotherapeut in een rusthuis. Zo kwam er daadwerkelijk een kennismaking tussen de twee sectoren tot stand. De aanwezigen werden door de sprekers getraakteerd op heel inspirerende inzichten in hoe erfgoed en ouderenzorg elkaar kunnen ondersteunen en versterken. Uit deze Erfgoedontmoeting kwam de behoefte naar herinneringskoffers (thematische koffers gevuld met erfgoedobjecten, -filmpjes en -foto's, die door rusthuizen ontleend kunnen worden) naar voor. Bij gebrek aan budget hiervoor is de cultureel-erfgoedcel sinds eind 2014 in samenwerking met een Wase service club op zoek naar alternatieve financiering.

Bij de Erfgoedontmoeting wordt eveneens het Waas vrijwilligersoverleg gestimuleerd, zowel formeel d.m.v. het uitwisselen van expertise en het stimuleren van samenwerking als informeel via het netwerkmoment dat deel uitmaakt van een dergelijke Erfgoedontmoeting. Vanzelfsprekend zal op de Erfgoedontmoeting door de globale aanpak ook een **hedendaagse visie** op vrijwilligerswerking aan de organisaties aangeboden worden.

Aangezien de laatste Erfgoedontmoeting veel opvolging vraagt, opteert de Erfgoedcel Waasland ervoor om slecht jaarlijks (i.p.v. twee maal per jaar) een Erfgoedontmoeting te organiseren. Op deze manier wordt de kennismaking met de belendende sector structureler ingebed.

7. HET VRIJE WAASLAND

In 2008 werd **een inventaris** opgemaakt van de kranten uit het Land van Waas bij verschillende organisaties in het Land van Waas en verschillende andere grote instellingen in Vlaanderen. Vanuit bewaringsstandpunt en regionale spreiding van de kranten werden vervolgens 5 kranten gedigitaliseerd, gemicrofilmeerd tot eind WO I en ontsloten via de Erfgoedbank Waasland: De Klok van het Land van Waes (1863-1898), Gazette van Beveren-Waas (1842-1914), Gazette van het Land van Waas (1853-1858), Gazette van Lokeren (1848-1914) en Gazette van St. Nicolaes (1853-1858). I.s.m. de gemeente Temse werden ook de De Schelde (1886-1940), Gazette van Temsche (1879-1944) en Nieuwsblad van Temsche (1945-1960) toegevoegd aan de Erfgoedbank Waasland.

In 2012 startte de Erfgoedcel Waasland i.s.m. de Stedelijke Openbare Bibliotheek van Sint-Niklaas en de Bibliotheca Wasiana een traject waarin bekeken wordt hoe **Het Vrije Waasland** beter bewaard kan worden voor de toekomst en hoe deze beter ontsloten kan worden (juridisch vraagstuk i.v.m. auteursrechten). In 2014 werden geen verdere stappen ondernomen in dit traject, maar in 2015 staat dit opnieuw op de agenda.

8. IN KAART BRENGEN – OMGEVINGSANALYSE

In alle cultureel-erfgoedconvenants met gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is een doelstelling opgenomen over het in kaart brengen van cultureel-erfgoedorganisaties; publiektoegankelijke cultureel-erfgoedcollecties en de noden en behoeften van beide.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken.

Hiertoe ondernam de Erfgoedcel Waasland sinds 2005 **verschillende acties**. Enkele voorbeelden zijn: de uitgebreide omgevingsanalyse voor de intentienota en beleidsplan 2005-2008 én het beleidsplan 2009-2014 (met bijhorende bevragingen, gesprekken e.d.), WODE (dat voortdurend wordt geüpdate), visieteksten, specifieke bevragingen rond o.a. erfgoededucatie, opleidingsbehoeften en expertises aanbod; plaatsbezoeken; gesprekken; overlegplatformen... Daarnaast werden en worden voortdurend meerdere **inventarissen** opgemaakt, zo integraal en geïntegreerd mogelijk bv. adressendatabank, krantendatabank, WODEdatabank, lijst met expertise-uitwisselingen, Wase volksverhalen, Wase reuzen, expertenbrainstorms (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Administratie)... De verzamelde gegevens worden daarenboven **zo gestructureerd mogelijk** verzameld. Zo werd bijvoorbeeld tijdens het 1ste convenant (2005-2008) de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in 1 centraal bestand voor kennisbeheer (Access), waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. De Erfgoedcel Waasland verzamelt daarnaast in een Excelbestand de expertise-uitwisseling (plaatsbezoeken/ontvangsten, e-mails, telefoons...) die gedaan wordt. Op deze manier kan de aangereikte informatie herbruikt en indien nodig verder verfijnd worden. Bovendien werd in 2010 ook een

extra leuke **Tips voor erfgoedzorgers** op de website geplaatst (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Platform voor expertise-uitwisseling). Dit wordt continu aangevuld.

De meerjarenplanning 2009-2014 en de **jaarlijkse actieplannen** werden steeds opgemaakt op basis van de bevindingen uit deze verschillende acties.

Tussen 2010 en 2011 werden i.h.k. van het in beeld brengen van **expertise** ook brainstorms gedaan.

Daarnaast is in het kader van de **beleidsplanning 2015-2020** gewerkt aan een uitgebreide gegevensverzameling en –analyse (zie aanvraag Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020).

Doorheen de huidige beleidsperiode vonden er verschillende overlegmomenten plaats met **Archiefbank Vlaanderen**, waarbij de werking van de Archiefbank werd toegelicht. De Erfgoedcel Waasland gaf deze informatie door aan de archiefverantwoordelijken in de regio. De lokale spelers gingen niet in op de vraag naar concrete begeleiding voor het invoeren van archiefmateriaal in Archiefbank Vlaanderen, o.m. omdat zij reeds autonoom werken met het systeem. In de toekomst is denkbaar dat het invoeren van private collecties in de Archiefbank Vlaanderen als optie wordt meegenomen in projecten van de Erfgoedcel Waasland, ter verhoging van de zichtbaarheid van deze archieven of collectie. Dit hangt echter af van de bereidheid van de collectiehouders om hun gegevens (semi-)publiek te maken. Deze bereidheid is nu vaak gering.

9. OVERLEG AGRARISCHE COLLECTIES

In navolging van de aanbeveling in WODE werd in 2009 **een overleg** rond landbouwcollecties opgestart i.s.m. het Centrum voor Agrarische Geschiedenis en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (transversale cel). Het overleg werkte rond collectieregistratie, collectiebeleid (ontwikkelen van selectiecriteria, collectiemobiliteit en afstemming) en ontsluiting. Hieraan namen de Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren, het Landbouwmuseum Stekene, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stedelijk Museum Lokeren en de gemeentes Beveren en Stekene deel. In 2010-2011 werden gesprekken met Beveren en Stekene gehouden over de mogelijke visies op deze collecties. De verschillende partners werken deze visies nu verder uit en er wordt regelmatig terug gekoppeld.

Het **Landbouwmuseum Stekene** startte onder impuls van dit overleg en met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland en MovE in 2010 met de **registratie** van hun collectie. In 2011 werd hiervoor een nieuwe vrijwilliger gezocht door de Erfgoedcel Waasland: Paul De Schepper werkte ook in 2012 en 2013 heel hard aan de inventarisatie van de collectie, wat resulteerde in een volledige inventaris met fotomateriaal van de collectie. Bovendien verzamelde Paul De Schepper enorm veel waardevol materiaal, waardoor deze inventaris kan gezien worden als een **referentiewerk** op het vlak van agrarisch erfgoed. Dit materiaal wordt verzameld in een publicatie i.s.m. de Landelijke Gilde Stekene, het CAG, het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en de gemeente Stekene, die op 06/11/14 werd voorgesteld. Deze publicatie is in februari 2015 zo goed als uitverkocht.

10. SAMENWERKING MET ONDERWIJSINSTELLINGEN

10.1 Samenwerking met de KAHOSL en de Arteveldehogeschool Gent

Samenwerken met het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt – Stagiairs, studenten en vrijwilligers).

10.2 Erfgoedbankactie met lagere scholen

(Zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles – Erfgoedseurders)

10.3 Informatiedeling

Daarnaast verzendt de Erfgoedcel Waasland regelmatig **informatie** over typisch Wase thema's of reeds gemaakte lessuggesties aan leerkrachten en studenten, die deze informatie vrij kunnen opvragen. Zie ook het overzicht expertise-uitwisseling in bijlage.

11. SENSIBILISERING ONTSLUITEN WASE (DIGITALE) BIBLIOGRAFIE

Op basis van WODE, gesprekken met belangrijke bibliografische collectiehouders en de reeds gedane voorbereidingen wordt een breder project rond een Wase digitale bibliografie gedaan. De Erfgoedcel Waasland onderzocht in 2010 hoe de rijke documentaire en archivalische collecties aanwezig bij de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken meer onder de aandacht van het publiek kunnen gebracht worden. Vanaf het najaar 2010 wordt werk gemaakt van de effectieve **ontsluiting** via o.a. een projectpagina met bundeling van informatie op de cultureel-erfgoedcelwebsite, invoer titels van de artikels in heemkundige tijdschriften in Ovinob door de provincie en de geleidelijke digitalisering en ontsluiting van de artikels zelf. In 2013 werd binnen het provinciaal bibliotheekoverleg een **werkgroep** opgestart rond zogenaamde “**erfgoedcollecties**” (hand- en erfgoedbibliotheken die zich buiten de openbare bibliotheek bevinden) en hun mogelijke ontsluiting via Ovinob. De Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen maakten samen hun bevindingen over aan deze werkgroep en blijven op de hoogte van de verslagen van deze werkgroep. Ondertussen zijn hier geen vorderingen gemaakt.

12. SINTERKLAAS EN SINT-MAARTENSGEBRUIKEN IN VLAANDEREN OP DE VLAAMSE IMMATERIEEL-ERFGUEDLIJST

In 2009 plaatste de toenmalige Vlaams Minister van Cultuur Bert Anciaux deze gebruiken op de **Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen**. Daarna werd een **werkgroep SKSM** opgericht ter opvolging

van dit dossier, wat een samenwerking is tussen verschillende beleidsdomeinen, nl. cultuur, jeugd en toerisme. De werkgroep is als volgt samengesteld: Sint- Nicolaasgenootschap, stad Sint-Niklaas, Erfgoedcel Waasland, Sint-Maartenscomité Beveren, Leca vzw, Toerisme Waasland en Gemeentearchief Beveren. De geverheiligen zijn uiteraard het meest levendig door de vele **jaarlijks terugkerende feesten, vieringen en gebruiken in verschillende landen**. Deze steeds wijzigende actieve tradities zorgen bij uitstek voor dé bescherming van deze fenomenen.

Sindsdien werden reeds verschillende **borgingsacties** ondernomen (zie www.immaterieelerfgoed.be), o.a. een colloquium, samenwerking met het Sint-Maartensberaad Utrecht en Huis van Alijn, onderzoek naar de gebruiken, archivering...

In 2015 wordt in navolging van de erkenning door Vlaanderen **gerapporteerd** via www.immaterieelerfgoed.be. Leca. Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag zou in 2014 een **Vlaamse werkgroep** rond deze gebruiken opstarten, maar dit gebeurde nog niet. I.s.m. deze werkgroep zal bekeken worden welke borgingsmaatregelen in de toekomst kunnen genomen worden.

13. TRAJECT ONDERSTEUNING COMMUNICATIE

N.a.v. twee gerichte ondersteuningstrajecten voor de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas en de Bibliotheca Wasiana kregen nog 8 cultureel-erfgoedverenigingen in het Waasland in 2013 en 2014 de kans een voorstel in te dienen waarbij ze een traject doorlopen op het vlak van interne of externe communicatie van de cultureel-erfgoedvereniging. De ondersteuning omvat enerzijds praktische ondersteuning bij de uitwerking en realisatie van het concrete voorstel en anderzijds een financiële toelage van maximaal 1 000 euro. In 2013 werd dit traject voor 5 verenigingen gestart: Bibliotheca Wasiana, Historisch Pijp- en tabaksmuseum, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, vzw Op Stoapel en vzw Reynaertgenootschap. In 2014 doorliepen nog vijf organisaties. De resultaten zijn als volgt:

- Bibliotheca Wasiana ontwikkelde een nieuwe huisstijl en een nieuw logo.
- Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas ontwikkelde een nieuwe huisstijl en een nieuw logo (met website in nieuw kleedje). Ze pakten ook de inkom van het gebouw aan.
- Historisch Pijp- en tabaksmuseum (Sint-Niklaas) maakte een straatbanner, die de aanwezigheid van het Historisch Pijp- en Tabaksmuseum in het straatbeeld duidelijk aangeeft en beklemtoont.
- Vzw Reynaertgenootschap ontwikkelde een nieuw logo en een nieuwe huisstijl, banner en bijhorend drukwerk van de hand van 'dubbeltalent' Lies Van Gasse, dichter en beeldend kunstenaar.
- Vzw Op stoapel creëerde een nieuwe online platform voor promotie en beeldvorming van de cultuurhistorische erfgoedvereniging Op Stoapel met integratie van de bestaande facebookgroep Boelwerf – Op Stoapel en de blog Seniorenet.
- Folklore groep De Klomp vzw ontwikkelde een volledig nieuwe website.
- Kantschool Artofil ontwikkelde een volledige nieuwe website.

- Heemkundige Kring De Kluize ontwikkelde een volledige nieuwe website.
- Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen maakte rollup banners en vervaardigde een vlag met het embleem van het genootschap.
- Het Instituut voor Vlaamse Volkskunst maakte banners en een flyer.

14. VORMING

Vanaf 2014 stemmen **Vorming Plus** – Waas en Dender en de Erfgoedcellen Waasland en Land van Dendermonde hun vormingsaanbod af op elkaar. Daarnaast geven de erfgoedcellen ideeën voor vormingen aan Vorming Plus.

In 2013 stapte de Erfgoedcel Waasland i.s.m. Faro. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, als één van de eersten in de cultureel-erfgoedsector, in het **Oscarproject**. Hierdoor wordt nog meer de nadruk gelegd op de inhoudelijke doelstellingen van de vormingen en het vrijwilligerswerk, nl. het werken aan het verwerven van bepaalde competenties. Op deze manier worden de vormingen en functieprofielen voor vrijwilligers meer gericht ingevuld. De Erfgoedcel Waasland reikt Oscars uit aan deelnemers van vorming en vrijwilligers van de Erfgoedcel Waasland. De Oscar wordt ook ingezet als vervangingsinstrument van het klassieke aanwezigheidsattest.

In 2014 werden door de Erfgoedcel Waasland een aantal vormingen georganiseerd.

De informatie uit de vormingen werd steeds toegevoegd aan de website onder “**Tips voor erfgoedzorgers**”. Op die manier kan de Wase achterban de informatie nog steeds achterhalen. Ook informatie over andere relevante vormingen, georganiseerd door koepelorganisaties e.d., werd systematisch op de website geplaatst.

14.1 Informatiesessie Schenken van je erfgoed?!

Op 20/09/14 ging de informatiesessie voor een 33-tal deelnemers door i.s.m. het Stadsmuseum Lokeren, het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Bibliotheca Wasiana, Gemeentelijk Heemkundig Museum Beveren, Archief de Bergeyck en testament.be. In de informatiesessie kwamen de deelnemers te weten waar je terecht kan, waarom het de moeite kan lonen om stukken uit je collectie te schenken en wat er gebeurt met een collectie eens die geschonken is.

14.2 Workshop Hebben en houden. Omgaan met je erfgoed. Tips & tricks

Op 22/11/15 organiseerde de Erfgoedcel Waasland i.s.m. het SteM en de provincie Oost-Vlaanderen een workshop voor een 29-tal deelnemers over hoe je thuis het best kan zorgen voor je collectie: van oude foto's, over textiel tot kandelaars. Experts van de transversale cel cultuur van het Provinciebestuur Oost-

Vlaanderen en de Stedelijke Musea Sint-Niklaas leerden de deelnemers eenvoudige manieren om je erfgoed te beschermen tegen schade en verval.

14.3 Debatavond Erfgoed en Geschiedenis

(Zie Erfgoed leeft! – Debatavond Erfgoed en geschiedenis)

14.4 Erfgoedontmoeting

(Zie Het cultureel erfgoed = basis van alles – Erfgoedontmoeting)

15. VRIJWILLIGERSMANAGEMENT

De Erfgoedcel Waasland wil de Wase erfgoedvrijwilligers optimaal ondersteunen. Daartoe streeft de Erfgoedcel Waasland naar een **integrale en geïntegreerde aanpak**. Zo hebben de georganiseerde activiteiten steeds meerdere doelen, bijvoorbeeld naast het “overleggen” en “organiseren” ook het “informeel ontmoeten” en “netwerken”.

In 2009 vonden heel wat **voorbereidende gesprekken** plaats, die ook in 2014 in concrete acties resulteren. Daarbij werd steeds zo veel mogelijk rekening gehouden met de mening van de vrijwilligers zelf (zoals op verschillende momenten bevroegd). In het najaar 2010 werden alle erfgoedorganisaties bevroegd over hun **opleidingsbehoeften**. De resultaten werden in een voorstel van planning van opleidingen voor 2011-2012 jaren gegoten. Deze oefening werd herhaald in 2012 herhaald voor 2013-2014 en zal in 2015 opnieuw herhaald worden.

In 2013 ontstond ook het concept van de **Erfgoedontmoeting** (Zie Het cultureel erfgoed = basis van alles – Erfgoedontmoeting). Dit vangt voor een groot deel de doelstellingen van de cultureel-erfgoedcel inzake het aanbieden van opleiding rond het werven van vrijwilligers op. Daarnaast is het één van de belangrijkste netwerkmomenten voor de sector.

Deze opleidingen werden aangevuld met volgende “**vrijwilligersmomenten**” – waarbij ook steeds betaalde krachten werden uitgenodigd om op die manier aan uitwisseling te kunnen doen, zoals bv. de studie-uitstap op 18/10/14 31 deelnemers richting Leuven, met als thema religieus erfgoed (bezoek aan het KADOC en het CRKC). (31 deelnemers)

Tenslotte, maar zeker niet onbelangrijk, werd de visie i.v.m. vrijwilligersbeleid van de Erfgoedcel Waasland uitgeschreven in een **visietekst**.

16. WASE SCANNER

Vanuit verschillende spelers in het erfgoedveld kregen zowel de Bibliotheca Wasiana als de Erfgoedcel Waasland de vraag naar de aankoop van een scanner voor het scannen van allerlei soorten beeldmateriaal (foto's, negatieven, boeken e.d.). De Bibliotheca Wasiana (via financiering van de Cultuurraad van de Stad Sint-Niklaas) en de Erfgoedcel Waasland sloegen de handen in elkaar en deden een gezamenlijke aankoop van een Wase doorvoerscanner eind 2011. De doelgroep is alle erfgoedzorgers in het Waasland, zowel leden van verenigingen als particulieren. In het voorjaar van 2012 werden een duidelijke handleiding en een kort en duidelijk reglement voor het gebruik van deze scanner opgemaakt. Dit ging samen met een informatie- en gebruikersmoment van de scanner op 07/03/12. In 2014 werd opnieuw gebruik gemaakt van de scanner door de cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland.

SD 4 – ERFGOED LEEFT!

1. ADOPT-A-BOOK

De Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience diende een projectaanvraag bij de Vlaamse Overheid in voor het project Adopt-a-book. Hiervoor wou ze samenwerken met verschillende erfgoedbibliotheeken en andere erfgoedactoren. Het project beoogt naast fondsenwerving voor preservering en conservering binnen erfgoedbibliotheeken ook bewustmaking rond de problematieken hier rond (zowel naar erfgoedzorgers als het publiek) als het creëren van een ruimer lokaal / regionaal draagvlak voor erfgoedbibliotheekcollecties. O.a. i.s.m. de Bibliotheca Wasiana werd in 2013 bekeken hoe in het Waasland kan ingezet worden op dit project. Voorlopig liep dit traject echter niet verder, gezien de Bibliotheca Wasiana bij gebrek aan mankracht hier niet kan op inzetten. De Erfgoedcel Waasland zetelde in 2014 nog in de stuurgroep van het Vlaamse project, dat nu afgelopen is.

2. DEBATAVOND ERFGOED EN GESCHIEDENIS

Ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van de Erfgoedraad in Lokeren werd in 2013 gevraagd een debatavond rond erfgoed en geschiedenis te organiseren. Doordat dit in 2013 niet meer verwezenlijkt kon worden, werd het idee losgekoppeld van de viering van de erfgoedraad (en van de locatie Lokeren). Ze ging door op 27/02/14 in theaterzaal Roxy, i.s.m. de gemeente Temse. Sprekers waren Aline Sax (Ugent en Geheugen Perspectief), Kaat Wils (KULeuven), Rik Hemmerijckx (Verhaerenmuseum) en Hans Vandevoorde (VUB). Moderator was Luc De Volder (Ons Erfdeel). Op deze debatavond werd het volledige erfgoedveld in het Waasland uitgenodigd. Met 48 deelnemers was deze eerder specialistische avond zeker geslaagd te noemen.

3. ERFGOEDBANK WAASLAND

De **stuurgroep** van de Erfgoedbank Waasland kwam in 2014 niet bijeen. De leden van de stuurgroep waren hiervoor geen vragende partij, wegens allerlei andere verplichtingen.

Begin 2014 trad de Erfgoedcel Leie-Schelde toe tot de gemeenschappelijke **onderhouds- en assistentieovereenkomst** van Meetjesland, Kempens Karakter, Noorderkempen en Waasland. Hierdoor konden de lopende kosten voor hosting en onderhoud vanaf 2014 naar beneden gehaald worden.

In 2014 werd de site **57 101 keer bezocht door 41 563 unieke bezoekers** bezocht. In vergelijking met het voorgaande jaar betekent dit een stijging van het aantal bezoeken met ca. **10 813** en een stijging van het aantal unieke bezoekers met ca. **8 619**. Het gemiddelde aantal unieke maandelijkse bezoeken stijgt daarmee tot ca. 3 500, het absolute aantal maandelijkse bezoeken tot ca. 4 750. Dit bekrachtigt opnieuw de stijgende lijn die de website sinds 2011 doormaakt. Het succes van ErfgoedSpeurders (zie Erfgoed leeft! – ErfgoedSpeurders) speelt hierin zeker mee, met pieken tijdens de periode waarop dit project het sterkst draait. Maar ook daarbuiten is een sterke stijging in bezoekers merkbaar: op de maanden juni en juli na, waren er maandelijks nooit minder dan 3 300 unieke bezoekers. Het overgrote deel van de bezoekers komt ofwel rechtstreeks op de site terecht door zelf de url in te geven of wordt doorgelinkt via een zoekrobot. Een sterk stijgend aantal (7 630 bezoeken) wordt doorverwezen vanop de fanpagina op Facebook, terwijl het aantal doorverwijzingen vanaf www.erfgoedcelwaasland.be daalt van 1364 bezoeken in 2013 naar 878 bezoeken in 2014. Daarmee is de doorverwijsfunctie van de cultureel-erfgoedcel-website opnieuw gedaald, ten voordele van facebook.

Er was een daling in het aantal contacten dat via de website binnenkwam: in 2013 ontvingen we 67 contactformulieren, in 2014 53. Dit toont aan dat er geen directe band is tussen bezoekerscijfers en contactnamen. Het aantal beschreven stukken afkomstig uit **particuliere collecties** liep intussen op tot meer dan 3 000, bijna een verdubbeling in vergelijking met 2013. De actieve communicatie rond de mogelijkheid om eigen erfgoed online te brengen, de persaandacht voor de Erfgoedbank Waasland in het kader van diverse projecten en de betrokkenheid van particulieren bij deze projecten geven duidelijke resultaten.

Net als 2013 was 2014 een wat minder actief jaar op de Erfgoedbank Waasland. In totaal kwamen er 7 nieuwe tentoonstellingen (tegenover 8 het jaar voordien en 15 in 2012). In totaal staan intussen **62 tentoonstellingen online**. Door ErfgoedSpeurders en door de toename aan particulier materiaal kwam er in totaal echter ca. 50% meer nieuw materiaal online dan in 2013. Opnieuw blijkt dat de activiteiten uit 2013 en 2014 verder resoneren in een blijvende stijging van bezoekers en dat meer mensen de website weten te vinden ook al was de site zelf iets minder actief.

Naast de standaard-promotie in de vorm van persberichten en het verspreiden van de erfgoedkrantjes en – postkaarten werd in 2014 ook ingezet op **Facebook** en **Twitter** (zie Erfgoedcommunicatie).

Tenslotte werd in 2014 opnieuw een educatief project uitgewerkt waarbij **basisscholen** gevraagd werd om hun eigen geschiedenis te ontsluiten via de Erfgoedbank (zie Erfgoed leeft! – Erfgoed speurders).

In functie van de werking van de Erfgoedbank Waasland werd ook nauwer contact gezocht met **Erfgoedinzicht**, de nieuwe provinciale databank en website ter ontsluiting van West- en Oost-Vlaams cultureel-erfgoed. De Erfgoedcel Waasland overlegde met de transversale cel cultuur (Provincie Oost-Vlaanderen) om op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen. Op vraag van de Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen vertegenwoordigden Erfgoedcel Waasland en Erfgoedcel Leie-Schelde de overige Oost-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen in het provinciaal overleg. Op deze manier kan worden afgetoetst of de bestaande erfgoedbanken in de toekomst kunnen opgaan in of nauwer samenwerken met Erfgoedinzicht. Begin 2015 zullen de cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen beslissen hoe ze hiermee verder gaan en of een concreet traject voor nauwere samenwerking/versmelting met Erfgoedinzicht aan de orde is.

4. ERFGOEDCOMMUNICATIE

In 2014 verstuurde de Erfgoedcel Waasland 8 **nieuwsbrieven** voor erfgoedorganisaties en 8 voor erfgoedliefhebbers. Vanaf 2010 worden deze nieuwsbrieven zeswekelijks verstuurd en dit op vooraf gekende tijdstippen. In deze nieuwsbrieven worden niet alleen berichten over de eigen werking opgenomen, maar ook allerhande activiteiten, nieuws en oproepen van de Wase en Vlaamse erfgoedgemeenschap.

Voor de **kalender** met erfgoedactiviteiten wordt nog steeds samengewerkt met de Cultuurdatabank. Daarnaast komen ook de **eigen projecten** van de Erfgoedcel Waasland uitgebreid aan bod.

De **eigen website** werd ook verder aangevuld met informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap, o.a. onder het luik **Tips voor erfgoedzorgers**. Dit luik bevat heel wat praktische tips binnen de domeinen, waarin de Erfgoedcel Waasland actief is. In 2014 werd dit onderdeel verder actief aangevuld.

Eind 2012 werd een traject gestart met de cultureel-erfgoedcellen rond het websitesysteem Exopera en de **gezamenlijke website** www.erfgoedcellen.be. In het kader van de beleidsplanning wordt dit traject verder gezet onder coördinatie van de Erfgoedcel Waasland (tot half 2014). In 2015 wordt een nieuwe website gemaakt.

In 2014 zijn 16 **persteksten** verspreid waardoor de Erfgoedcel Waasland of haar eigen projecten 35 keer in de media aan bod komt (zie bijlage voor een volledig persoverzicht).

Verder worden goede contacten onderhouden met **verschillende media**, o.a. n.a.v. het gebruik van beeldmateriaal van de Erfgoedbank Waasland.

Ter promotie van de herdenkingsactiviteiten voor de Eerste Wereldoorlog ontwikkelde de Erfgoedcel Waasland de website www.waasland1914-1918.be, waarop de Uitagenda kan doorzocht worden, activiteiten in de regio opgelijst worden, een overzicht gegeven wordt van het aanbod voor onderzoekers en diverse tips, links en interessante documentatie te vinden zijn.

Naast de standaardpromotie in de vorm van persberichten en het verspreiden van de erfgoedkrantjes werd in 2014 ook verder ingezet op **Facebook en Twitter** ter promotie van de Erfgoedbank Waasland. Hiermee wil de cultureel-erfgoedcel uittesten wat het effect is van sociale media op het gebruik van de site, de meerwaarde van sociale media voor een cultureel-erfgoedsetting nagaan en de beste communicatiestrategie uitwerken. Hoewel het aantal nieuwe berichten daalde tegenover het voorgaande jaar, steeg het aantal facebook-doorverwijzingen naar de Erfgoedbank Waasland met maar liefst 435%, tot 7 360. Dit is een opmerkelijke evolutie, aangezien het succes van individuele facebookberichten net sterk gedaald lijkt tegenover 2013 (gemiddeld slechts 20-30 facebookviews per bericht in 2014, tegenover 100+ tot zelfs 1000+ in 2013). Het wekt de indruk dat het aantal aangegeven views op de fanpagina niet overeenkomen met de reële aandacht dit facebookberichten opleveren.

De pagina wordt door de fans niet gebruikt als communicatieplatform. Het aantal doorverwijzingen uit Facebook is intussen ongeveer achtmaal hoger dan het aantal dat via de website van de cultureel-erfgoedcel zelf wordt doorverwezen, maar beide soorten doorverwijzing verbleken bij het aantal bezoekers dat via google op de site belandt. In 2013 bleek de impact van Twitter na twee jaar testing verwaarloosbaar te zijn, en werd beslist om minder in te zetten op dit kanaal. Twitter werd in 2014 slechts occasioneel gebruikt, met amper doorverwijzingen als gevolg (30). Het aantal volgers op twitter en het aantal fans op facebook blijft wel langzaam stijgen.

5. ERFGOEDDAG

Net als andere jaren verzorgde de Erfgoedcel Waasland een **Wase programmabrochure**. Alle 34 Wase activiteiten, die op Erfgoeddag 2014 rond het thema "Grenzeloos" werden georganiseerd, waren hierin opgenomen. Deze programmabrochure werd op een oplage van 10 000 exemplaren verspreid in het Waasland.

In totaal brachten ongeveer 3 700 **erfgoedliefhebbers** een bezoek aan de Erfgoeddag in het Waasland.

Vanzelfsprekend werd in het najaar 2014, door de Erfgoedcel Waasland opnieuw gestart met het opvolgen van de inschrijvingen voor **Erfgoeddag 2015** i.s.m. Faro.

6. ERFGOEDEDUCATIE

De Erfgoedcel Waasland nam deel aan de **Dag van de Cultuureducatie** op 04/02/2014.

Zoals eerder reeds uitvoerig beschreven, werkte de cultureel-erfgoedcel heel wat **samenwerkingen** uit met o.a. Odisee en haar studenten (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt – Stagiairs, studenten en vrijwilligers) en met de Arteveldehogeschool Gent.

Daarnaast verzendt de Erfgoedcel Waasland regelmatig **informatie** over typisch Wase thema's of reeds gemaakte lessuggesties aan leerkrachten en studenten, die deze informatie kunnen opvragen. Zie ook het overzicht expertise-uitwisseling in bijlage.

In het schooljaar 2013-2014 organiseerde de Erfgoedcel Waasland opnieuw het project **Erfgoedseurders** met 2 lagere scholen, één uit Sinaai en één uit Elversele. (zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles – Erfgoedbankactie met lagere scholen).

7. VERZAMELDINGEN

In 2014 zette de Erfgoedcel Waasland onder de noemer "Verzamelingen" een reeks acties op touw die erfgoed in privébezit in de verf zetten. Het centrale verhaal voor het project was "het verzamelen": wie, wat, waarom, leven in/met een verzameling... Hierbinnen vonden diverse acties plaats.

Tijdens het derde weekend van juni (21-22/06/14) konden bezoekers in Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis- Waas, Sint-Niklaas, Stekene en Temse een gratis bezoek brengen aan **33 kleine en grote tentoonstellingen** met stukken uit privécollecties. Het gros van het materiaal was afkomstig uit de collecties van privéverzamelaars, maar ook enkele heemkringen en het gemeentearchief Beveren en Stadsarchief Sint-Niklaas stelden tentoon. Enkele verzamelaars ontvingen bezoekers thuis. Het weekend was een groot succes, met meer dan 3 000 bezoekers. Enkele tentoonstellingen waren ook tijdens het erop volgende weekend te bezichtigen. Het weekend kon rekenen op uitgebreide persaandacht. Het project had daarnaast een eigen website en facebookpagina, die in de periode voorafgaand aan het weekend druk bezocht werd (tot 800 bezoeken per dag tijdens de laatste week).

Ondanks de aanzienlijke logistieke inspanningen die een project van deze aard met zich mee brengt, beschouwt de Erfgoedcel Waasland Verzamelingen als een groot succes. Deelnemers en bezoekers waren nagenoeg unaniem positief. De bezoekerscijfers liepen wel sterk uiteen, van enkele tientallen tot enkele honderden bezoekers. De inhoud en bereikbaarheid van de verzamelingen in kwestie, naast de lokale inbedding ervan, speelde hier wellicht het sterkst in mee.

Om aan dit weekend een blijvend product te koppelen werd het **eenmalig tijdschrift** "Verzamelingen" uitgebracht (6 Euro). In het tijdschrift bundelde de cultureel-erfgoedcel artikels over het verzamel-fenomeen, portretten van verzamelaars die aan het project meewerken, fotobijlagen, weetjes en stukken in de kijker. Het bleek echter geen succes: er werden slechts ca. 120 exemplaren verkocht. De resterende stock zal de erfgoedcel inzetten als relatiegeschenk.

Tijdens het najaar organiseerde de Erfgoedcel Waasland **twee praktische workshops** rond het bewaren en het doorgeven van je eigen erfgoed (Zie Cultureel erfgoed = de basis van alles – Vorming).

Ter afronding van het project vond tenslotte een **kunst- en antiekschatting** plaats in het SteM op 14/12/14. Vijf experts beoordeelden in het museum de voorwerpen van bezoekers. De dag was erg geslaagd: de week vooraf was ze uitverkocht. Honderd deelnemers brachten in totaal ca. 300 voorwerpen of documenten naar het museum.

8. WEBSITE

Voor de communicatie over het cultureel-erfgoed zelf en over thema's wordt www.waaserfgoed.be gebruikt. Voor de communicatie over de eigen werking en informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap is dit www.erfgoedcelwaasland.be.

De **bezoekerscijfers** op de website kennen reeds enkele jaren een licht dalende lijn, met tussen 2012 en 2014 respectievelijk 39 320, 37 958 en 32 136 bezoekers, ofwel 29 612, 28 271 en 25 063 unieke bezoekers.

Op basis van een **analyse van de meest bezochte pagina's** op de website, kunnen we suggereren dat bezoekers op zoek zijn naar verschillende vormen van informatie:

- concrete informatie over de Erfgoedcel Waasland, haar werking en contactgegevens;
- contactgegevens van Wase erfgoedspelers;
- projecten van de Erfgoedcel Waasland, waarbij men doorgaans voldoende heeft aan de informatie opgenomen in het algemene projectoverzicht;
- specifieke informatie over Wase thema's, in het bijzonder Reynaert de Vos, Boelwerf, CNR en de krantencollectie;
- financieringsmogelijkheden, registratie en mondelinge geschiedenis;
- oudere projecten als Werk en Polders kunnen nog steeds op aandacht rekenen, terwijl de Wase Reuzen of het Mercatorjaar weinig interesse genereren.

De secties agenda, nieuws en Tips voor erfgoedzorgers worden in verhouding erg weinig geraadpleegd. Wel heeft de website een erg lange "tail": het totaal van 131 318 unieke page-views tussen 16/11/2012 en 16/11/2014 is goed voor 9 767 bezochte pagina's (of beter gezegd: 9 767 url's, in realiteit ligt het aantal website-pagina's lager). De meest bezochte pagina (de homepage) telt daarbij voor slechts 6,43% van het

totale aantal page-views. Vanaf item 12 duikt dit cijfer al onder 1%, ofwel minder dan 1313 views over een periode van twee jaar. Ruw gesproken ligt het aantal unieke page-views voor 9 620 van de bezochte url's onder de 50 per jaar.

In 2013 werd een overleg opgestart met de andere erfgoedcellen omtrent de **ontwikkeling van nieuwe websites**. In 2015 wordt dit verder gezet. De bevindingen met de huidige website en het gedrag van bezoekers hierop zullen meegenomen worden in de uitwerking van een nieuwe website. Momenteel bevat de website immers veel informatie die weinig wordt geraadpleegd, maar die wel onderhoudstijd vraagt.

9. WERELDOORLOG I

Sinds 2013 wordt er ingezet op Wase communicatie rond de herdenking van Wereldoorlog I. Ter ondersteuning van de diverse activiteiten in het Waasland, ontwikkelde de Erfgoedcel Waasland in 2013 ook de **website www.waasland1914-1918.be**. Hierop kan de Uitagenda doorzocht worden, staan activiteiten in de regio opgelijst, wordt een overzicht gegeven van het aanbod voor onderzoekers en zijn er pagina's met tips, links en interessante documentatie te vinden zijn. De gemeenten kunnen op een afzonderlijk tabblad hun eigen communicatie en kalenders online laten plaatsen. Ook in 2014 bleef het aantal bezoekers van de site beperkt.

Ter ondersteuning van Wase erfgoedzorgers lanceerde de Erfgoedcel Waasland in 2013 de oproep voor bijdragen aan de **publicatiereeks in het kader van de herdenking van De Grote Oorlog in het Waasland**. Binnen dit reglement krijgen auteurs de kans om hun non-fictie-publicatie te laten vormgeven, drukken en verspreiden door de Erfgoedcel Waasland, in ruil voor een auteursvergoeding en een reeks gratis exemplaren. Rond de reeks werd een publicatiereglement opgemaakt en werd gecommuniceerd in de pers en via de diverse kanalen van de Erfgoedcel Waasland. In 2014 kwamen geen aanvragen binnen en eind 2014 werd om besparingsredenen beslist om de reeks te schrappen. De interesse bleek na twee jaar erg beperkt en weegt niet op tegen de financiële middelen, die ervoor moesten worden voorzien.

Begin 2013 werd het **Waas campagnebeeld** voorgesteld en verspreid naar de partners en in 2014 werden op basis hiervan **flyers/bladwijzers, roll-up banners en spandoeken/vlaggen** ontwikkeld. Deze vermelden duidelijk het projectlogo WOI en de url www.waasland1914-1918.be. De bladwijzers promoten expliciet de publicatiereeks WOI en roepen geïnteresseerden op om hun bijdragen aan de reeks in te dienen. Deze promotiemiddelen werden betaald door de erfgoedcel en kunnen door de Wase gemeenten naar eigen goeddunken worden ingezet.

Doorheen haar werking probeert de Erfgoedcel Waasland natuurlijk ook **zo veel mogelijk afstemming en samenwerking** te bekomen tussen de verschillende erfgoedzorgers, o.a. aan de hand van een intergemeentelijk overleg WOI. De Erfgoedcel Waasland maakt ook deel uit van de werkgroep WOI in het

Meetjesland. Wegens de besparingen en de verminderde personeelsinzet vanaf 2015 trekt de Erfgoedcel Waasland zich terug als lid van deze werkgroep.

In het voorjaar van 2014 liet de Erfgoedcel Waasland i.s.m. de Bibliotheca Wasiana een unieke collectie stereoscopische foto's over WOI van de Lokerse fotograaf **Drossens** (toen eigendom van de heer Herman Magherman) digitaliseren door de familie Buyle. Vervolgens werd de collectie geschonken aan de Bibliotheca Wasiana. Deze gedigitaliseerde foto's werden reeds een eerste maal aan een beperkt publiek getoond. Op die manier kunnen ideeën voor de ontsluiting van dit uniek materiaal groeien.

In 2014 was er overleg in het Waasland om de verschillende plannen voor de reconstructie van de **dodendraad** op elkaar af te stemmen. De Erfgoedcel Waasland nam ook deel aan een werkgroep voor het maken van een publicatie rond de dodendraad (getrokken door Beveren). Dit wordt ook mee opgevolgd in de werkgroep Cultuur van het EGTS (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst').

10. WILLEM I

In 2015 is het 200 jaar geleden dat de Lage Landen politiek opnieuw verenigd werden. In Gent werd in 2013 een vzw "Herdenking 200 jaar Willem I en het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden" in het leven geroepen. Hierbij aansluitend werd een Waas-Zeeuwse werkgroep Willem I, getrokken door het Algemeen Nederlands Verbond (Nelly Maes) en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, opgericht. Vanuit deze werkgroep werd voorgesteld om tegen het herdenkingsjaar 2015 met diverse erfgoedactoren, cultuurinstellingen en -verenigingen een gericht project te realiseren waarbij de betekenis van Willem I voor onze regionale geschiedenis geduid en bekendgemaakt wordt. Hierbij wordt gestreefd naar een grensoverschrijdende aanpak. In 2014 werkte de Erfgoedcel Waasland i.s.m. de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas aan een **colloquium** (op 21/03/15 in Temse) rond deze thematiek.

SD 5 – FINANCIËEL ONDERSTEUNINGSBELEID

In 2014 werd een **besparing** ingevoerd van 4,67% op het subsidiebedrag voorzien in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas (320 000 Euro), dus 14 944 Euro. Eind 2014 werd daarenboven gecommuniceerd dat door een lager dan verwachte inflatie, de indexering van de werkingssubsidie 2014 teruggeschroefd wordt (een bijkomende besparing van 1 784 euro). Deze besparingen werd in de begroting niet doorgevoerd in de financiële ondersteuning van de erfgoedzorgers, maar wel in de werkingmiddelen van de Erfgoedcel Waasland.

1. DOORSTORTING VAN SUBSIDIES VLAAMSE GEMEENSCHAP

In het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 staan de volgende doorstortingen ingeschreven:

Vlaamse Gemeenschap – publicaties	4 000 €
Heemkring De Souvereinen	1 000 €
Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren	1 000 €
Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas	2 000 €
Vlaamse Gemeenschap – erkend museum Stedelijk Museum Lokeren	12 500 €

1.1 Periodieke publicaties over volkscultuur en geschiedenis

In de periode 2008-2009 werden de formaliteiten voor de uitbetaling afgestemd op de formaliteiten van de Vlaamse overheid (o.a. opvragen van informatie zoals coördinaten, doelstellingen, cijfermateriaal). Vanaf 2010 werd eenzelfde formulier gehanteerd dan voor de jaarlijkse toelagen voor periodieke erfgoedpublicaties (zie hieronder). De Erfgoedcel Waasland ontvangt (zoals nu al het geval is via het lidmaatschap) periodiek de tijdschriften, wat een onmiddellijk “bewijs” van actieve werking is. De uitbetaling van de subsidies werd goedgekeurd door het Directiecomité van 09/11/10. Ook in 2014 werden deze subsidies uitbetaald.

1.2 Lokaal erkend Stedelijk Museum Lokeren

In 2009 werd een procedure uitgewerkt voor de uitbetaling van de subsidie. Deze werkwijze trad in voege vanaf 2010.

Op basis van het actieplan 2014 oordeelde het Directiecomité van 12/03/1 positief over de uitbetaling van de 1ste schijf van 2014, namelijk 6250 Euro (50% van de jaarlijkse subsidie van 12 500 Euro). Op basis van het jaarverslag 2013 oordeelde het Directiecomité van 07/05/14 positief over de uitbetaling van de 2de schijf van 2012, namelijk 6250 Euro (50% van de jaarlijkse subsidie van 12 500 Euro).

2. PROJECTSUBSIDIES

Het projectsubsidierglement, dat i.s.m. de adviesgroep en de stuurgroep werd opgesteld in 2008, werd goed gekeurd door het Directiecomité op 04/02/09 en is sindsdien in voege.

Organisaties die een projectaanvraag indienen, krijgen ondersteuning bij het invullen van de aanvraag (via gesprek of mail). Van zodra de aanvraag definitief is, wordt deze op basis van de criteria in het reglement beoordeeld door de Erfgoedcel Waasland en dan voorgelegd aan de stuurgroep en het Directiecomité van Interwaas.

Hieronder staat een overzicht van de 27 aanvragen in 2014, in totaal voor 22 400 Euro. In het convenant staat jaarlijks 15 000 Euro ingeschreven voor projectsubsidies op basis van het projectsubsidierglement.

In de praktijk gebeurde de uitbetaling voor de laatste 2 projecten pas in 2015.

Naam aanvrager	Titel project	Subsidie
Platform '14-'18 - opstart van de herdenking van De Grote oorlog in Sint-Niklaas	vzw ACCSI	1000
Terug thuis als de bladeren vallen...	Koninklijke Harmonie St Cecilia Ekaarde	0
Leven over grenzen heen	Rode Kruis Opvangcentrum voor Asielzoekers - Sint-Niklaas	900
Documentaire 'Temse, Belfort en Beiaard'	Waaslandse Videoclub Temse	800
Hoe mooi KANT zijn? Vijf jaar Beverse Kantschool	Beverse Kantschool	900
Tentoonstelling Wereldoorlog I in Sint-Gillis-Waas	Heemkundige Kring De Kluize	750
2Remembrance Concert, In Flanders Fields	Mercator Brass Band	0
Oorlog aan de Durme - DVD	Culturele Raad Lokeren	800
Reuzenfeest (1981-2014)	Folklore Vereniging de Kabaskes	900
Het Wase tijdlijnspeel	Archeologische Dienst Waasland	850
Inrichten grensstrook Klingspoor	Gemeentebestuur Sint-Gillis-Waas	1100
Straatnamenboek en co (werktitel)	Frans De Bondt	800
Tentoonstelling "Waasmunster in de groote oorlog 14-18"	Heemkundige Kring 't Sireentje	850
Affiches in WOI	Vlaamse oudstrijders, afdeling Sint-Niklaas	900
De onvoltooide puzzel van het verleden	Gemeentebestuur Stekene	950
Schietspoele. Kunsten- en erfgoedproject	Plaatselijke Culturele Raad Kieldrecht	1000
Workshop "Maak je eigen koven"	vzw Koveken	1000
Tentoonstelling "Manta, Mega opgeMaakt"	Gemeentebestuur Waasmunster, cultuurdienst	700
Filip De Pillecyn. 'Prins van de Vlaamse Letteren' (werktitel)	Bibliotheeca Wasiana	1000
Voorstelling topstuk 'Lafreri-atlas'	KOKW	950
Miserabele jaren	vzw De Sinfra's	800
50 JAAR MIGRATIE / de roestduivels	vzw ACCSI	900
Over Sint-Niklase jeugdzaken. Het ontstaan en de evolutie van een halve eeuw stedelijke jeugdraad	Jeugdraad Sint-Niklaas	950
Ontbijt met een verhaal	Ontmoetingshuis De Mozaort	800
De dag van toen!	Basisschool De Zwaan	950
Heldenverhalen uit de wereld	OKAN	950
Van plaat tot schip	Op Stoapel vzw	900
TOTAAL	27 dossiers	22 400 euro

3. PUBLICATIEBELEID

Samen met de werkgroep Publicatiebeleid werd een visie uitgewerkt op het Publicatiebeleid, dat gevoerd zal worden binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant 2009-2014. In het convenant staat hiervoor jaarlijks 6 000 Euro ingeschreven voor het publicatiebeleid, dus werd in 2010 dit niet besteedde integraal toegevoegd aan de pot van 6 000 Euro voor 2010 (in totaal dus 12 000 Euro). Er werd echter beslist dit bedrag vanaf 2011

gevoelig op te trekken, namelijk naar jaarlijks 12 500 Euro, waarvan 5 000 Euro voor nominatieve toelagen en 7 500 Euro voor subsidies op basis van een publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties (beslissing Directiecomité 09/11/10).

3.1 Jaarlijkse doorstorting voor 3 periodieke erfgoedpublicaties (vanaf 2009)

Zie hierboven SD 5 Financiële ondersteuning, 1.1 Periodieke publicaties over volkscultuur en geschiedenis.

3.2 Jaarlijkse toelage van 500 Euro voor 10 periodieke erfgoedpublicaties (vanaf 2010)

Om zo weinig mogelijk bevoogdend te werken en zo veel mogelijk de verenigingen te ondersteunen in hun werking werd gekozen voor een jaarlijkse nominatieve toelage voor deze 10 periodieke publicaties:

1. Heemkundige Kring Braem (Elversele)
2. Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
3. Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
4. Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
5. Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700
6. Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
7. Tinelmuseum
8. Temse Beheerraad Gemeentemuseum Temse - jaarboek
9. Reynaertgenootschap Tiecelyn
10. Sint-Nicolaasgenootschap – Tijdingen

onder de bepaalde administratieve voorwaarden o.a. dat de verenigingen zelf jaarlijks de subsidie aanvragen via een formulier en waarbij ze onderschrijven dat ze nog een actieve werking hebben en een periodiek tijdschrift uitgeven. De Erfgoedcel Waasland ontvangt (zoals nu al het geval is via het lidmaatschap) periodiek de tijdschriften, wat een onmiddellijk "bewijs" van actieve werking is. De uitbetaling van de toelagen werd goedgekeurd door het Directiecomité van 09/11/10.

3.3 Publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties

I.s.m. de werkgroep Publicatiebeleid werd in het najaar van 2010 een publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties opgemaakt. Dit werd goedgekeurd door het Directiecomité op 02/02/11 en ging met terugwerkende kracht in voege vanaf 01/01/11.

Organisaties die een publicatieaanvraag indienen, krijgen ondersteuning bij het invullen van de aanvraag (via gesprek of mail). Van zodra de aanvraag definitief is, wordt deze op basis van de criteria in het reglement beoordeeld door de Erfgoedcel Waasland en dan voorgelegd aan de stuurgroep en het Directiecomité van Interwaas.

Hieronder staat een overzicht van de 13 aanvragen in 2014, in totaal voor 10 875 Euro. In het convenant staat jaarlijks 7 500 Euro ingeschreven voor publicatiesubsidies op basis van het publicatiesubsidiereglement.

Naam aanvrager	Titel publicatie	Subsidie
100 jaar Groendreef	Heemkring Kring De Souvereinen	675
Scholen op Spoele... 1863-1983	Omer Bauwens	575
Het B-gevaar - speciale Sint-Niklaas-editie	Dienst Toerisme Sint-Niklaas	0
De odyssee van majoor Czeslaw Kajpus	AXIS-Vredesgenootschap BEVEREN	1125
Om de oorlog te haten, moet je er veel over praten (Langaskens). Lokeren, Daknam en Eksaarde tijdens WOI	Rudi De Clercq	625
Straatnamen en co (werktitel)	Culturele Raad Lokeren	850
Sinaaise soldaten in de grote oorlog	Heemkring Den Dissel	600
Propter rerum omnium penuariam. De middeleeuwse abdij van Boudelo in haar landschap	Gemeente Stekene	900
Toen den Duitsch kwam (deel II)	Hugo De Looze	1225
Jubilieumboek 25 jaar SNG	Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen	1075
LAFRERI Italiaanse Cartografie in de Renaissance	KOKW	1175
Over Sint-Niklase jeugdzaken. Het ontstaan en de evolutie van een halve eeuw jeugdraad	Jeugdraad Sint-Niklaas	850
De Roestduivels	De Barst	1200
TOTAAL	13 dossiers	10 875 euro